

Folketingsmedlemmer på ø-tur!

Heldigvis holdt det lunefulde sommervejr sig lidt i skindet, da Folketinget besøgte øerne. Her i åben traktor-karet på Baagø

Der stod ingen skudsikre limousiner klar, da seks medlemmer af Folketingets Ø-kontaktudvalg besøgte Baagø og Lyø. Derimod bød øerne på gæstfrihed, traktor-taxi, skrøner og en god debat om aktuelle problemstillinger på øerne

I dagene d. 8.-9. august besøgte Folketingets Ø-kontaktudvalg, sammen med formandsskabet fra Sammenslutningen af Danske Småøer, de fynske øer Baagø og Lyø. Og tilslutningen var optimal, da kun et enkelt medlem måtte melde forfald pga. et udvalgsbesøg til verdens største ø, Grønland.

På Baagø, der ligger en halv times sejlads fra Assens, stod repræsentanter for Baagø Beboerforening klar til at tage imod. MF'erne blev vist rundt på havnen, der trænger til en renovering, som man fra Baagø's side oplever, at der bliver spændt ben for fra højere instanser. Og

en tur omkring øens lille, fine fyrtårn hører også med, når man besøger Baagø.

Efter en guidet rundtur havde baagøerne lejlighed til at diskutere de problemstillinger med politikerne, der står højest på den lokale dagsorden. Det blev til en snak om støtte til investering i nye færger, meget apropos så er netop færgerne til Baagø og Lyø blandt de meget få øer, der ikke besejles af nyere tidssvarende færger. Og da en ny færge er en stor udgift for kommunerne er det vigtigt at fastholde støtten til nyinvesteringer. Det blev også til en diskussion af emner som medicin-depot, mere om det senere, og bredbåndsforbindelser. Da gæsterne tog fra øen var det med en oplevelse af, at de 35 fastboende på Baagø er gode til at samarbejde, hygge sig sammen og tage initiativer selv. Ikke et dårligt udgangspunkt for et godt ø-liv.

Fra Baagø gik turen videre

til Lyø, hvor folketingsmedlemmer ankom om aftenen til en middag med den lokale beboerforeningsbestyrelse. Debatten på Lyø havde mange lighedspunkter med debatten på Baagø. Færgen til Lyø og Avernakø sejler på dispensation fra Søfartsstyrelsen indtil 2010 og trænger til udskiftning. Men kommunen vil ikke begynde at tænke i de baner før strukturreformen er endeligt på plads. Men når man tænker på, hvor lang en proces det er at få bygget en ny færge, så er det nu man skal starte. Lyøboerne havde Folketingets Ø-kontaktudvalgs opbakning i opfattelsen af, at en nødvendig investering i færgebetjening af øerne ikke er sammenlignelig med andre slags større anlægsarbejder, der i sat i bero.

Med hensyn til etablering af medicindepot på øerne, der slog formanden for Folketingets Ø-kontaktudvalg, Preben

Fortsættes på bagsiden

Mindre færger fritages for udlicitering

Kommentar af
Henry Larsen

Her midt i sommervarmen fik vi en uventet glædelig nyhed. EU-kommissionen har besluttet, at færger der transporterer færre end 300.000 passagerer om året ikke skal i udbud. Det fritager ca. 40 mindre færger i Danmark, her iblandt de 24 der besejler småøerne.

Der er grund til at drage et stort letelsens suk – både for os der bor på øerne, men så sandelig ikke mindre hos færgerejerne, som i de fleste tilfælde er kommuner og/eller amter.

Det har været en lang og sej proces, hvor skiftende trafikministre, med opbakning fra et enigt folketing, har forhandlet, men haft meget svært med at få forståelse for deres synspunkter. Også danske EU-parlamentarikere har støttet sagen. Men da det i første omgang var en sag Danmark stod alene med, så det længe håbløst ud. Efter lang tids pres, gik Kommissionen med til, at færgeruter der transporterer færre end 100.000 passagerer årligt kunne fritages for udlicitering. Det var bare ikke godt nok. En del af ø-færgerne har flere passagerer. Andre er tæt på og øger forhåbentlig antallet i de nærmeste år. Heldigvis begyndte det at gå op for andre lande i EU, hvad det her handlede om, og så kom der endelig skred i sagerne. Så vidt vi har erfaret, var det EU-parlamentsmedlemmer fra Skotland, der sidst på vinteren fremsatte forslag i parlamentet om at forhøje passagerantallet til 300.000. Et stort flertal, heriblandt alle danske medlemmer, støttede forslaget. Det store spørgsmål var så om Kommissionen ville rette sig efter parlamentet. Det behøver de nemlig ikke. Heldigvis sejrede fornuften.

Jamen hvad er der galt med udlicitering vil nogen måske sige? Er det ikke godt at få afprøvet om noget kan gøres billigere? Måske – og det er sandelig også afprøvet. Færgerne har været i udbud en gang, og det gik som

vi forventede. Ingen ønskede at byde på opgaven. Det eneste der kom ud af den øvelse var, at færgerejerne fik en ekstraomkostning til udarbejdelse af udbudsmateriale. Spild af penge!

Siden første udbudsrunde er der kommet nogle ændringer i betingelserne, som måske kunne gøre det interessant for nogle at byde på ruterne. Ændringerne betyder, at der ved et fremtidig udbud, ikke mere kan kræves, at en ny operatør overtager eksisterende materiel og mandskab. Disse ændringer finder vi meget alarmerende. Det kan i værste fald få den konsekvens, at færgerejerne kommer til at stå tilbage med en færge, som de ikke kan bruge til noget. Det kunne også skabe usikkerhed om fortsat ansættelse af det nuværende mandskab, hvoraf stadig en del (desværre for få) bor på øerne. Ændringerne kunne, på længere sigt, stille en ny operatør i en meget stærk position hvor færgefarten kunne blive dyr for samfundet, uden at den nødvendigvis bliver til gavn for øboerne.

Hvis der kan spares/tjenes nogle kroner på øernes færgedrift, kan det ikke være meningen, at det skal være en person eller et selskab udefra der stryger den fortjeneste. Hver en øre der kan hentes må bruges til at give

øboerne den bedst mulige service til den billigst mulige pris, og jeg er ret sikker på, at de fleste færgeselskaber arbejder efter dette princip. Det som det enkelte færgeselskab kan mangle vedr. erfaring og stordrift opnås i høj grad i det samarbejde ø-færgerne har i foreningen Småøernes Færgeselskaber. Her koordineres en række ting i fællesskab, som billiggør det for de enkelte færgerier. Det drejer sig om fælles forhandling om forsikring, fælles indkøb, fælles produktion af nye programmer m.m. Foreningen afholder også årlige seminarer, som giver en gavnlig erfaringsudveksling.

Vi kan nu lægge bekymringen om udlicitering til side og se fremad. Her er såmænd også rigeligt, som vi bør være opmærksomme på. Hvad sker der med færgernes ejerforhold i de nye storkommuner? Og hvem skal have indflydelse på færgedriften? Færgefarten er øernes livsnerve. Derfor bør øboerne følge udviklingen nøje og give deres mening til kende. Vi tror man får den fornøftigste og mest tilfredsstillende drift, når både kommunen og øboerne er repræsenteret i færgestyrelsen. Dette synspunkt er nok ikke lige indlysende i alle kommunalbestyrelser, så der er nok at tage fat på.

TV i Achton Friis' fodspor

Sommeren har budt på flere gode læseoplevelser om småøerne i medierne, bl.a. i landsdækkende aviser som Jyllands-Posten og Berlingske Tidende. Men ikke nok med det! Fjernsynshold besøger også øerne i denne tid.

De fleste øboere kender storværket „De Danskes Øer“, som var resultatet af Achton Friis og maleren Johannes Larsens togter til de danske øer i perioden 1921-24. Sammen med den da 86-årige skipper Christian Andersen, blev de danske farvande sejlet tyndt med bæltkutteren „Rylen“ for at beskrive øernes natur, kultur og befolkning.

Det har inspireret et TV-hold bestående af bl.a. Jørgen Flindt Pedersen til i selv samme skib, „Rylen“, at besøge de sydfynske øer denne sommer, hvorfra der fortælles om livsvilkårene på øerne – dengang og i dag. Resultatet vil kunne ses på TV2-Charlie i løbet af 2006.

For at fuldende historien, så er et andet produktionsselskab i denne tid ved at gennemføre en lignende tur, hvor ambitionen er at besøge 25 øer.

cj

Den lille færge til Hjarnø betjener over 100.000 passagerer om året. Efter den nye beslutning fra EU-kommissionen er det ikke længere påkrævet, at færge-servicen skal sendes i licitation

Småfærger og passagertal

Flere af de små ø-færger ville skulle ud i en licitationsrunde, hvis EU-kommission havde fastholdt, at en undtagelse fra licitationskravet kun skulle gælde færger med under 100.000 passagerer årligt. Som det kan ses af nedenstående opgørelse over færgernes passagertal, så har 8 af de små ruter flere end 100.000 passagerer.

Færgeforbindelser	Passagerer år 2003	Færgeforbindelser	Passagerer år 2003
Birkholm – Marstal	471	Omø – Stignæs	60.446
Hjortø – Svendborg	2.080	Endelave – Snaptun	61.235
Nekselø – Havnsø	10.531	Strynø – Rudkøbing	62.973
Bjørnø – Faaborg	22.135	Avernakø-Lyø-Faaborg	90.798
Barsø – Barsø Landing	25.072	Sejerø – Havnsø	92.890
Anholt – Grenaa	27.202	Hjarnø – Snaptun	125.375
Baagø – Assens	32.120	Agersø – Stignæs	126.035
Askø – Bandholm	38.408	Egholm – Aalborg	127.090
Skarø – Drejø – Svendborg	47.523	Aarø – Aarøsund	139.513
Tunø – Hou	52.243	Orø – Holbæk	146.442
Femø – Krageæs	57.490		

Kilde: Trafikministeriets hjemmeside: www.trm.dk

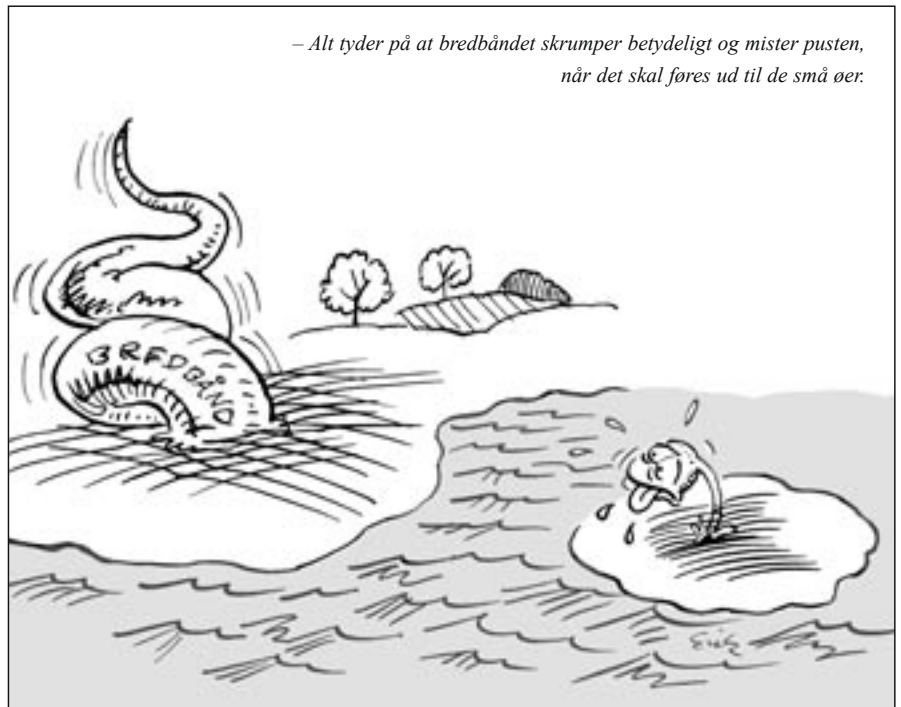
Telekommunikation – øerne lades i stikken

Telefonregningerne stiger, især for øboerne, og dette på trods af, at det i år er 20 år siden EU fremlagde et projekt om etablering af et fælles europæisk bredbåndsnet. Etableringen heraf blev støttet bl.a. af midler fra Trans European Network-fondene (TEN). Alle internationale forbindelser er i dag selvfølgelig fuldt opgraderede til at håndtere ægte bredbåndsforbindelser både mellem mobile net og fastnet. Det er derfor bemærkelsesværdigt, at samtlige danske småøer, og småøer i Europa for den sags skyld, stadig kun har adgang til en slags pseudo-bredbånd.

Hvad er så ægte bredbånd? Et konservativt svar i den lave ende er transmissions-hierarkiets 8.448 Mb/s snitflade, men udviklingen går hurtigt, så om fem år vil abonnenter på fastlandet alle kunne få adgang til 4 Gb/s. De europæiske småøer tilbydes i øjeblikket måske op til 512 Kb/s for downloading alene. Altså 16 gange langsommere. Hvis småøerne ikke på eget initiativ går i gang med at påpege og løse dette problem, vil befolkningsstatistikken 2005 fra Ø-Posten nr. 108 fortsætte den nedadgående tendens.

Derfor fremsættes herved et forslag til en handlingsplan omfattende fire del-projekter:

1. EU-finansiering via EFRU til et såkaldt „study & investigation mandate“ med det formål at klarlægge småøernes efterslæb teletransmissionsmæssigt set. Der skal være tre forskellige EU-lande med i en sådan uafhængig analyse. Det kunne f.eks. være UK (Skotland), Finland og Danmark.
2. EU-finansiering via LEADER+ af en behovsanalyse af den nødvendige langsigtede transmissionskapacitet for at tilfredsstille netværk mellem landbrugsområder. Her kunne Holland tilbyde sig som prototype-eksempel.
3. EU-finansiering via e-learning af en behovsanalyse for transmissionskapaciteten for at forbedre adgangen til de europæiske systemer gennem en effektiv anvendelse af informations- og kommunikationsteknolo-

gier. Denne problemstilling kender Irland til bunds.

4. EU-finansiering via e-ten af et pilot-projekt med henblik på at forbedre tilgængeligheden til e-applikationer og e-seminarer for små og mellemstore virksomheder, med fokus på ø-beliggenhedsproblematikken. Her kunne Frankrig yde et væsentligt bidrag.

Oplægget til de fire delprojekter nævnt ovenfor – og deres overordnede koordinering – kunne præsenteres på den allerede nu planlagte telekommunikations-Ø-workshop under INTERREG III C for at opnå transparans, reciprocitet og politisk opbakning. Resultaterne kan selvfølgelig først fremlægges på et senere tidspunkt afhængig af tidsplanen for EU-finansieringen.

Idet EU-kommission i stadig stigende grad ønsker at veldefinerede projekter/aktionsplaner uddelegeres, foreslås det, at denne handlingsplan under navnet: TEL-ISLANDER (Telecommunications – Small Islands) ledes og koordineres centralt fra et af de fire INTERREG III C områder. Det foreslås desuden, at der udfærdiges et „liason-statement“ for at inkludere Norge i projektet, idet Norge som EFTA land har en lang samarbejds-tradition med EU.

Sammenslutningen af Danske Småøer anmodes herved om at iværksætte det nødvendige forberedende arbejde. Udover det forberedende arbejde foreslås det samtidig, at S sammenslutningen tilbyder at huse et sådant kommende TEL-ISLANDER-sekretariat. På basis af de foreslåede samarbejds-partnere fra: UK, Finland, Danmark, Holland, Irland, Frankrig og Norge, vil Danmark være et naturligt valg for placeringen af TEL-ISLANDER-sekretariatet.

Jørgen A. Richter, civ.ing., Anholt

✱

Opslagstavlen på
www.danske-smaaoer.dk

Står man i den situation, at man ønsker at sælge et hus på øen, så kan med fordel bruge Ø-sammenslutningens hjemmeside. På hjemmesidens opslagstavle er der jævnligt folk, der søger hus, til helårs- eller fritidsbrug, på øerne.

cj

KALENDER 2005

- 15.-17. september:** Europæisk Småø-konference på Belle-ile i Frankrig
- 16.-18. september:** Interreg-workshop om „Health & Social Care“ på franske øer
- 30. september:** Efterårsmøde og stiftende generalforsamling i Småøernes Fødevarerenetværk
- 9.-11. oktober:** Interreg-workshop om „Education & Inter Island Exchange“ på Femø
- 10.-14. oktober:** Skolelærerseminar på Femø
- 31. oktober:** Folketingets Ø-kontaktudvalg besøger Sejerø
- 1. november:** Ansøgningsfrist til §4-midlerne (ø-støtten)
- 5.-6. november:** Repræsentantskabsmøde i Odense
- 8.-9. november:** Interreg-workshop om „Island Environment Identity“ på irske øer

Ny europæisk småø-hjemmeside

European Small Islands Network (ESIN) har netop søsat en ny, flot hjemmeside, hvor man kan læse om formålet med det europæiske ø-samarbejde, ligesom man kan holde sig orienteret om aktiviteterne i det fælles Interreg-projekt. Besøg sitet på www.europeansmallislands.net.

cj

Søren Strandgaard 50 år

Den 1. august blev lederen af Fyns Statsskovdistrikt, Statsskovridder Søren Strandgaard, 50 år. Dagen blev festligholdt med reception i den smukke have ved skovriddergården i Sollerup ved Fåborg.

Søren Strandgaard er kendt af mange øboere, da han er formand for udvalget, som administrerer puljen af ø-støttemidler til projekter på småøerne.

Henry Larsen

Lyø fik besøg af hele verden

18 lande var repræsenteret, da 21 unge fra en ungdomslejr i Haarby arrangeret af den lokale Rotary-klub besøgte Lyø først i august. Mogens Foxil, Lyø, viste de unge, der bl.a. kom fra så fjerne lande som New Zealand, Australien, Ægypten og Tyrkiet, rundt på øen og han var imponeret over den interesse og gode stemning, der var blandt de unge. Som Mogens siger til Ugeavisen Faaborg: „Det er den slags initiativer, der er med til at bringe større forståelse mellem de enkelte folkeslag og religioner“.

cj

Europæiske ø-landmænd til workshop på de danske øer

Agersø og Fejø dannede i dagene fra d. 31. maj til d. 2. juni rammen om et netværksmøde, hvor temaet var „Landbrug og Naturforvaltning“, for europæiske øboere. Mødet var et af en række seminarer, som er planlagt i det europæiske ø-samarbejdes fælles Interreg-projekt.

25 deltagere fra franske, svenske, finske, danske, irske og skotske øer deltog i seminaret. Nogle var jordbrugere, andre havde en organisationsbaggrund. Programmet for seminaret var hårdt og stramt og var en blanding af workshops og besøg hos jordbrugere.

På Agersø fortalte Bo Elmegaard om hans og broderens frøavl. Deltagerne blev vist rundt på gården, hvor produktionen både foregår på friland og i væksthuse. Der udvikles

til stadighed nye typer frø inden for grøntsager såvel som blomster, og de afsættes til frøfirmaer eller direkte til avlere over det meste af verdenen. Og der gøres meget ud af at udvikle nye markeder.

På Fejø viste frugtavlser Laust Spandet Jensen rundt i sin store frugtplantage. Laust satser bredt på forskellige sorter af æbler, pærer og blommer, for det er hans erfaring, at enkelte sorter kan svigte nogle år. I øjeblikket satser Laust på at forlænge sæsonen for hans blommer, som der er en rigtig god afsætning på, ved i køleanlæg at forsinke modningen, så han kan sælge Fejø-blommer til ind i december.

Lisbeth og Thomas Klode fra Fur var taget til Fejø for at fortælle om deres bedrift på gården, der har

North East South West
INTERREG IIIC

været i deres slægts eje siden år 1640. Gården drives i dag som et moderne landbrug. Der er 110 ha. og de 49 ha. er lagt ud i græs. Området, der er lagt ud i naturgræs og er forpagtet af Skov- og Naturstyrelsen, bliver ikke sprøjtet og der gives heller ikke gødning. Her græsser ca. 130 kreaturer som et led i et naturbeskyttelsesprojekt. Siden bliver de sammen med bedriftens lam solgt fra Klodes gårdbutik, både i form af kødpakker og som pålæg.

Og Kai Winter fra Fejø viste sin plantage af cider-æbletræer frem og fortalte om de bestræbelser, som Småøernes Fødevarenetværk gør sig for at tilskynde til udvikling af kvalitetsprodukter fra øerne samt markedsføring af disse. Og det har

Har landbruget en fremtid på de små øer?

ESIN-projektet, Inter-Island Exchange-project er bl.a. finansieret af EU's Interreg III C-program samt af Skov- og Naturstyrelsen

vist sig, at budskabet om at øerne har spændende varer at tilbyde møder masser af lydhørhed. I hvert fald har netværkets aktiviteter haft en så massiv medieinteresse, at man er blevet helt forpustet.

Det var indtrykket, at de europæiske øboere havde et par gode dage i kollegialt samvær. Men hvis man kommer fra f.eks. en forblæst irsk klippe-ø, så kan det nok synes af en anden verden at komme til de fede jorde på de danske øer, men mange af de udfordringer, ølandmændene står overfor er de samme, uanset hvor man kommer fra.

Claus Jensen

Bo Elmegård Andersen, frøavler på Agersø:

Nej, den ser ikke lys ud. Vi kan ikke følge med prisudviklingen på fastlandet. En ø som min vil måske i fremtiden kunne bære et par jordbrugere kombineret med et par hobbybrug. Korn og alt det traditionelle kan man godt glemme, det skal man lade landmændene på fastlandet med de store jorde og maskiner producere.

Jack O'Sullivan, landmand og organisationsmand, Bere Island, Irland:

Om landbruget har en fremtid? No way! Der er for meget arbejde til for få penge i landbruget. De unge øboere rejser til byerne, den urbane livsstil er mere attraktiv. Og den måde, som EU har struktureret landbrugsstøtten på forhindrer også de unge i at vende tilbage til landbruget på øerne. Og nu vil EU have, at der skal gå flere midler til generel landdistriktsudvikling på bekostning af landbruget. EU vil ikke have traditionelt landbrug i Europa. Hvis man som landmand skal have en fremtid må man satse på højværdi-afgrøder og kombinere med andet erhverv.

Jukka Tobiasson, projektmanager i naturparksprojekt og fåreavler, Korpo, Finland:

Det vi har set her i Danmark er jo meget anderledes end min virkelighed. I den finske skærgård er det meget små landbrugsområder, meget små øer. Og landbrugerne bliver stadig færre. Mine får går 10-15 stykker sammen pr. ø i nationalparken. Min chance er at kombinere fårehold med naturbeskyttelse, mine får afgræsser ca. 50 øer. Det kræver meget planlægning, især med hensyn til transport.

Alistair Sutton, organisationsmand, Isle of Lewis, Skotland:

På de skotske øer skal vi have fat i unge der er villige til at arbejde hårdt. Vi skal bevare vores „crofting-system“ (en art husmandsbrug på særlige forpagtningsbetingelser) og landbrugsstøtten bør gives til de der vil dyrke et mangfoldigt landbrug. Vi bør genopfinde det blandede jordbrug på bekostning af det monokulturelle landbrug.

Jeg er hjemme, når jeg holder ved færgen

Historier fra Venø

Når journaliststuderende skal lave opgave, så sker det tit, at de små øer bliver valgt som emne. Og det er godt med en sådan interesse! Og i sekretariatet er vi altid villige til at hjælpe. Dog er det straks sjældnere, at vi ser resultatet af de studerendes arbejde. Men her på disse sider kan der læses gode historier fra journaliststuderende Bente Bjerre's pen.

Claus Jensen

Ventetiden ved færgen er meget skønnere end ventetiden ved et lyskryds.

Det er Annette Friis ikke et øjeblik i tvivl om. Hun er sammen med sin mand, Preben Friis, og hunden Renault nye beboere på Venø.

„Jeg nyder den ro, der er her og det særlige lys ved vandet“, forklarer hun. „Ikke to solnedgange er ens.“ Hendes søster, Lotte Frederiksen, var flyttet til Venø et par år tidligere, så under et besøg gik Annette Friis en tur med Renault og fandt et gammelt hus til salg, kun 20 meter fra vandet.

Katrines hus

Gamle venøboere kalder huset for Katrines hus, efter den afdøde fiskerkone der havde boet i det. „Jeg havde på det tidspunkt ikke megen fantasi til at forestille mig at bo i huset“, fortæller hun. „Men jeg var ikke i tvivl om, at Venø var det rigtige sted for mig“.

Vejen til Venø

Annette Friis er 49 år og stammer fra Varde. Hun og Preben Friis har været gift i 27 år og har sidst boet i Skæring, lidt nord for Århus.

„Selvom vi er flyttet nogle gange, troede vi, at vi skulle bo i Skæring resten af vores liv“, fortæller hun.

Den lille solide Venø-færge sørger for den hurtige forbindelse til fastlandet til glæde for både skolebørn, pendlere og turister

„Men der er lidt eventyrlyst i os. Vi vil gerne prøve noget nyt.“

Så da børnene, Morten og Pernille, var flyttet hjemmefra, besøgte Annette og Preben Friis danske småøer i deres sejlbåd og drømte om havudsigt fra en ø på østkysten. Men det blev Venø og Katrines hus, der vandt.

Færgen gør en forskel

De voksne børn var fra starten vilde med ideen om, at forældrene flyttede til Venø. Men ikke alle har delt denne begejstring.

„Nogle kan ikke forstå, at vi er flyttet til en ø. Én enkelt har sagt, at han ville få stress af at skulle nå færgen“, fortæller Annette Friis og fortsætter: „Men jeg oplever ikke færgen som et problem. Tværtimod. Jeg mærker

en markant forskel fra den stressede hverdag på fastlandet og til at komme hjem til Venø.“

Ø-aktiviteter og integration

Hun mener, at man som tilflytter bør deltage i de lokale aktiviteter. „Min intention er at blive så integreret som muligt“, forklarer hun. Selv er hun aktiv i den lokale gymnastikforening og har også deltaget i strandrensning og hjulpet til ved det årlige kræmmermarked „Venø Sammensurium“.

„Jeg oplever et stort fællesskab, og kender allerede mange nye mennesker“, siger Annette Friis og tilføjer lidt eftertænksomt: „Min søster og jeg er også kommet meget tættere på hinanden end nogensinde før.“ Og,

To minutter gør forskellen

„Uden en ordentlig færge-service - intet ø-samfund“, fastslår Ø-sammenslutningens sekretariatsleder Claus Jensen. „Men til Venø er der både færge og bus“.

Annette Friis er én af de nye tilflyttere, der er med til at hæve befolkningstallet på Venø, der ligger i den vestlige del af Limfjorden. 211 venøboere er de. Ikke siden 1930'erne har der boet så mange mennesker på øen som nu. Fra et dyk til 121 i 1970, er det siden gået markant fremad igen. Specielt i løbet af de sidste ti år.

To minutter fra ø til fastland

„Venø er atypisk i forhold til de fleste andre 26 danske småøer, der ikke har de store udsving i indbyggerantallet“, siger Claus Jensen.

„Den store fremgang mener jeg først og fremmest skyldes en sejltid med færgen på kun to minutter, og med kort afstand til byer som Struer og Holstebro. Og så er Venø så privilegeret at have en skolebus.“

Linda Ulfkjær, formand for beboerforeningen VenøBoen og ø-repræsentant i Ø-sammenslutningen, bekræfter, at den korte færgefart har betydning for væksten i indbyggerantallet.

„For os afhænger det naturlige leje lige nu af, hvad der er til rådighed af helårsboliger. Vi er ikke i nød

siger hun med et glimt i øjet: „Preben har fået mere energi, til trods for lange arbejdsdage.“

At bruge øen aktivt

Annette Friis er oprindeligt uddannet advokatsekretær, men arbejder i dag som salgsschef i Tryg Forsikring med fast kontor i Herning. Ligesom sin mand, der er entreprenør i et asfaltfirma, har hun en stor fleksibilitet i sit arbejde. Så når hun får etableret en internet-opkobling, kan hun også arbejde hjemmefra noget af tiden.

„Jeg har meget lyst til at bruge Venø aktivt, for eksempel ved at trække ledermøder til øen. Jeg vil gerne vise den frem for andre, så de kan se, hvordan man også kan leve“, siger hun smilende. „Selv har jeg fundet roen på Venø.“

Af Bente Bjerre

med hensyn til at trække købere til. Tværtimod skal tilflytterne have pengepungen i orden“, siger hun. »Nogle af husene på Venø købes alene på grund af beliggenheden, og skal enten rives ned eller totalrenoveres.“

En dejlig efterskole

„Vi er stolte af Venø“, siger Struer Kommunes 1. viceborgmester Svend Sønnichsen. „Vi viser den gerne frem for inden- og udenlandske gæster. Og så er der en dejlig efterskole“, tilføjer han, „der har været med til at trække unge mennesker til øen“.

I løbet af de sidste ti år har især tilflytterne været meget aktive for at skabe mere liv på øen. Blandt andet har en lokal pengeindsamling bidraget væsentligt til at få Venø Efterskole etableret. Lystbådehavnen er renoveret og ved fælles hjælp har venøboerne bygget havnehus og Børne- og Ungdomshus. Aktiviteter, som Struer Kommune også har støttet økonomisk. „Det engagement og den aktivitet, der ligger bag, tiltrækker mange“, mener Claus Jensen. „Det, at nogen tager sagen i egen hånd“.

Engagement var der også, da børnefamilierne, især, sidste sommer forgæves kæmpede for at bevare Venø Skole, hvor blandt andre præsten var lærer. Denne tradition var 250 år gammel og gik dermed tabt.

„Det var nødvendigt at lukke den lille skole“, mener 1. viceborgmesteren, „men det er positivt og giver trykke rammer for forældrene, at de 0-6-årige kan blive passet i Børne- og Ungdomshuset“.

En levende ø

Foreningslivet blomstrer stadig, selvom skolen gik tabt. Der er både gymnastik- og musikforeninger. Og så er der det årlige kræmmermarked „Venø Sammensurium“, som mange venøboere, blandt andre Annette Friis, aktivt deltager i.

„I VenøBoen taler vi meget om at have en levende ø med helårsbeboelser og mennesker, der stadig er i arbejde. Vi vil gerne have flere generationer på øen“, fortæller Linda Ulfkjær. „Og her er den korte færgetur omdrejningspunktet.“

Af Bente Bjerre

*

Bredbånd til de fynske øer

Fyns Amt offentliggjorde for godt et halvt år siden en rapport med resultaterne af et konsulentfirmas analyse af adgang til og forbrug af internet på de fynske øer, ligesom der også bliver skitseret forskellige muligheder for at forbedre adgangen til bredbåndet.

Rapporten, der bl.a. er blevet til på baggrund af spørgeskemaundersøgelser og interviews, konkluderer, at internettet er flittigt brugt. Øboeres internetforbrug er på linie med gennemsnits-danskeren, og det er måske lidt overraskende, når man ved at de unge, som er de flittigste IT-brugere, er underrepræsenterede på de små øer.

Men der er stadig øer, der er kraftigt underforsynede mht. bredbåndsadgang, og ingen af de store tele-selskaber kan se en forretning i at forbedre den digitale infrastruktur på øerne. Men nu er en privat aktør parat til at tilbyde de fynske øboere en forbedret internet-adgang til billige penge. Vi håber at kunne fortælle mere om dette projekt i et af de kommende numre af Ø-posten.

cj

Ny naturlegeplads på Aarø

Her på Aarø er vi to piger, Metha Lund og undertegnede, der i 2003 gik sammen om at søge penge til etablering af en naturlegeplads. Det lykkedes os at få 105.000 kr. fra forskellige fonde. Den 5. juni, grundlovsdag, blev legepladsen indviet af Statskovrider Carsten Ørnsholt. Legepladsen er bygget af medarbejdere fra skovdistrikt Haderslev. I tilknytning til legepladsen lavede skovdistriktet stier ind i en skovrejsning, der ligger lige bag naturlegepladsen. Så nu kan man også gå en tur i skoven, hvad der ikke tidligere har været muligt.

I tilknytning til projektet søgte vi også om midler til materialer og bøger til naturformidling. Det har resulteret i etablering af to kasser til udlån til grupper af børnehave- og skolebørn. I kasserne er der bl.a.

- Kompas
- Spande
- Forstørrelsesglas
- Snor
- Fiskenet
- Sav
- Snitteknive
- Bøger om fugle, flora og svampe

Kasserne udlånes fra to adresser på Aarø tlf. Birte Theede 74584678 og Metha Lund 74584910.

*På vegne af legepladsudvalget på Aarø
Birte Theede*

„Indvielsen af Aarø Naturlegeplads blev foretaget efter alle kunstens regler med taler og hornmusik“

Fejbattingerne på vej til Nyhavn

Hvert år i begyndelsen af september drager pæreskuderne fra Fejø til Nyhavn. I år ankommer Pæreskuderne til Nyhavn lørdag den 3. september.

Pæreskuderne var tidligere et vigtigt transportmiddel, når frugtavlere og andre fejbattinger skulle have solgt deres produkter i København og omegn. I dag er pæreskuderne først og fremmest en farverig markedsføring af Fejø og den nyplukkede frugt.

Pæreskudesejladserne har fundet sted hvert år siden 1993. Arbejdet har været udført på frivillig og ulønnet basis. Mange øboer deltager i frugtplukning, afsejling af frugten og som sælgere i Nyhavn.

mp

Er ø-skoler Danmarks bedste?

Ja, hvis man alene skal dømme kvaliteten af de danske skoler på karaktergennemsnittet, så er der noget der tyder på det. Tænk tanken

„CEPOS“ har lavet en rangliste over landets skoler baseret på karaktergennemsnittet, og der ligger Anholt Skole på en suveræn førsteplads. Man kan finde listen på hjemmesiden www.karakter.dk. Da Anholt Skole er den eneste af ø-skolerne med eksamenskrævende klassetrin, så kan man ikke placere de øvrige ø-skoler på listen. Men Anholt Skoles flotte placering må da være et ordentligt skud for boven af de sidste års trend med, at jo større skoler jo bedre. Anholt Skoles eksempel viser, at de små ø-skoler sagtens stolt kan holde den faglige fane højt!

cj

Messingsuppe på Baagø

Som led i Vestfynske Kirkekoncerter i 2005 blev der søndag den 21. august holdt kirkekoncert i Baagø Kirke. Det var Odense messingkvarteret, der i ca. en time underholdt med en række ældre numre skrevet for blæsere. Som altid populære numre havde orkestret også valgt potpourri over danske sange. Ligeledes var der lejlighed for publikum til at synge med på „Den danske sang...“. Det var herligt at kunne synge med i kirken i et passende toneleje.

Lis og Erling Dahm, Baagø

Støtte til benzinforsyningen på øerne

Som de fleste måske ved, så skal gamle benzinanlæg være oprenset inden 2007. Og den er i gang på flere øer. Oprensningen i sig selv er ikke et problem, hvis man er tilmeldt oliebranchens miljøpulje, da udgifterne til oprensningen bliver finansieret herfra. Men hvis et benzinanlæg skal reetableres er det straks sværere! På fastlandet lukker oliebranchen rask væk benzinstationer, der sælger under 500.000 l. benzin om året og så er det svært at se en forretning i at etablere et salgssted på en ø, hvor det årlige salg måske er på 20.000-50.000 l. årligt. Men det er et problem, at man ikke kan købe benzin på øen! Som privatperson kan man kun fragte ganske få liter benzin i dunke med færgen, og skal man en gang om ugen af øen for at fylde bilen op, så vil man også ofte fristes til at foretage sine dagligvareindkøb ved samme lejlighed til skade for øens handel. Der kan ikke laves forretning på at sælge benzin på øerne, men den service er svær at undvære. Men der er hjælp at hente, hvis man kan finde en billig model for etablering af et salgsanlæg. Ved ø-støttens august-runde fik hhv. Omø og Fejø således tilsagn om støtte til et nyt anlæg efter oprensningen.

cj

Drejø mister købmand

De ca. 75 drejboere mister deres købmand, når de nuværende ejere til september lukker butikken. Men det er ikke kun en butik man mister, fra samme ejendom drives også kroen. Derfor efterlyser Drejø Beboerforening folk der er interesseret i at videreføre butik og kro, der sættes til salg.

cj

Ny Ø-biks på Avernakø

Tre flittige kvinder har åbnet en lille butik på Avernakø. På hylderne vil man bl.a. kunne finde hjemmelavet marmelade, brugskunst og strikvarer. Ø-biksen vil kun være åben om sommeren og når der ellers er mange turister på øen.

cj

Forsat fra forsiden

Rudiengård (V), fast, at der lovgivningsmæssigt ikke er noget til hinder for, at der kan etableres medicindepot på øerne. En læge kan sagtens pr. telefon ordinere medicin via en sygeplejerske ude på øerne, sagde Preben Rudiengård, der selv er tidligere embedslæge. Med Ø-kontaktudvalgets opbakning vil han kontakte Indenrigs- og Sundhedsministeren, så det kan blive præciseret, at en sådan praksis er mulig.

Endelig havde Lyø Beboerforening fjernbrak på dagsordenen. Trods protester fra bl.a. Sammenslutningen af Danske Småøer, så blev småøernes undtagelse fra ordningen om fjernbrak fjernet ved det seneste forlig om landbrugsloven. Det vil sige, at

landmænd på fastlandet kan forpagte landbrugsjord til braklægning ude på øerne. Det medfører stigende priser på landbrugsjord ude på øerne, som de i forvejen trængte ø-landmænd

kan have svært ved at hamle op med. Eller sagt på en anden måde, den smule landbrugsjord, der er til rådighed på de danske småøer betyder uendelig lidt for dansk

Sammensætningen i Folketingets Ø-kontaktudvalg

Preben Rudiengård (V), formand
Jytte Wittrock (S), næstformand
Mia Falkenberg (DF)
Carina Christensen (K)
Ole Glahn (RV)
Kristen Touborg (SF)
Per Clausen (EL)

Carina Christensen (K) slår tonen an på Klokkestenen, mens Preben Rudiengård (V), med ryggen til, samt formanden for Lyø Beboerforening, Bjarne Hansen, ser til

landbrug i et større perspektiv, men kan betyde alverden for den

enkelte ø-landmand. Derfor er det et ønske fra ø-landbrugsgets side at få genindført fjernbrakundtagelsen i landbrugsloven. Ø-kontaktudvalget opfordrede

til, at Ø-sammenslutningen og Lyø Beboerforening skriver til udvalget om denne sag og vil så se på sagen med friske øjne.

Efter folketingsmedlemmerne

havde tilbragt natten i flotte og splinternye ferielejligheder, så fik de en guidet rundtur pr. traktor på Lyø. En tur, hvor MF'erne fik et godt indtryk af natur, kultur og ø-liv, godt krydret med underholdende skrøner fra gamle dage af måske lidt tvivlsom sandhedsværdi. Da turen var til ende, må øerne alligevel være gået MF'erne lidt i blodet. For alle fandt kalenderen frem og aftalte et nyt ø-besøg allerede til oktober i år!

Claus Jensen

Ø-POSTEN

Nyheder fra Sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for Sammenslutningen af Danske Småøers holdninger.

Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.

Redaktion: Sammenslutningens bestyrelse

Henry Larsen, Sejerø, ansv.h. 59 59 01 67
Dorthe Winther, Omø 58 19 91 80
Ole Aagaard, Orø 59 47 04 10
Martin Jørgensen, Skarø 62 20 12 01
Holger Lundgaard, Fur 97 59 32 19
Birgitte Svendsen, Hjortø 62 21 16 61
Jacob H. Lund, Agersø 58 19 80 49
Ove Axelsen, Egholm 98 17 49 69
Redaktør: Claus Jensen
Layout: Erik Steenstrup Dyhr
Foto: Claus Jensen, Morten Priesholm, Martin Ballund og Erling Dahm

Ø-Posten udgives med tilskud fra Skov-og Naturstyrelsen og EU's Strukturfonde.
Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.
Tryk: Lito Tryk Svendborg
Oplag: 3000
Redaktionen afsluttet 25. aug., 2005
Abonnement: 100 kr. pr. kalenderår.
Ø-Posten:
Sammenslutningen af Danske Småøer
Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing
Tlf. 6251 3993 Fax. 6251 3996
E-mail: sekretariatet@danske-smaaoer.dk
Internet: www.danske-smaaoer.dk

Sammenslutningen

af Danske Småøer